

Naalakkersuisut attartornermut inatsisissatut siunnersuutissaminni pisortat inissiaatileqatigiiffiisa attartunngortussanut inissiamik neqeroornerminni inissiaq neqeroorutertik ukiut tallimat kingulliit iluanni oqummik ajornartorsiuteqartoq paasineqarsimagaangat nalunaartalernissaannik pisussaaffiliinissaat pillugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut

AAMMA

Attartornermut inatsisissatut siunnersuutissaminni attartortut suliffimmut atatillugu inissaminnik tunineqarnerminni inissiami ukiut tallimat kingulliit iluanni oqummik ajornartorsiuteqartoq paasineqarsimagaangat attartortut inissiamik allamik tunineqarnissaminnik annaasaqaratik naaggaarsinnaalernissaannik Naalakkersuisut suliaqarnissaannik peqquneqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut

(Medlem af Inatsisartut, Sofia Geisler, Inuit Ataqtigiit)

Akissuteqaat

(Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalakkersuisoq)

Aappassaanneerpeqarnera

Inatsisartut Sanaartornermut Ataatsimiititaliaat pisortat inissiaataanni attartortittakkani oquk pillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuutininut marluusunut, nr. 45-mut aamma 122-mut isumaliutissiisummik suliaqarpoq. Naalakkersuisuniit Inatsisartut Sanaartornermut Ataatsimiititaliaat allannguutissatut siunnersuummik suliaqarneranut qutsavigaarput.

Immikkoortut siullermeerneqarnerini siunnersuutit itigartinneqarnissaat Naalakkersuisunit inassutigineqarpoq, ilaatigut inissiami attartortittakkami oqummik nassaartoqartillugu inissiaq attartortittagaq pineqartoq iluarsaanneqartarmat, tamatumalu kingorna avataaniit siunnersortimut inissiap attartortittakkap oqoqarunnaarnera uppersartinneqartarluni. Tamatuma kingorna aatsaat inissiaq attartortittagaq qinnuteqartumut neqeroorutigineqartarpoq.

Oquit nalinginnaasumik silaannarmi nassaassaapput, taamaattumillu qaqugukkulluunniit inissiami oqunnik katersuussimasunik nassaartoqarsinnaavoq. Oquit nalinginnaasut peqqissutsimut ulorianaatilimmik annertussuseqalerlutik katersuuttarnerinut peqquataasut arlaqarsinnaapput, taakkunungalu inissiamik attartortittakkamik kukkusumik atuineq aammalu atortulersuutit ajoquteqarnerat ilaapput. Taamaattumik isertertoqarnerani inissiap attartortittakkap silaannarissarneqarnissaata pingaaruteqarnera pillugu paasissutissilluarneqarnissaq pingaaruteqarpoq.

Sanaartornermut Ataatsimiititaliaq siunnersuutininik suliaqarnerminut atugassaminik Ineqarnermut Attaveqatigiinnermullu apeqquteqaateqarpoq, taakkulu aamma Sanaartornermut Ataatsimiititaliamit innersuussutigineqarput.

Sanaartornermut Ataatsimiititaliap isumaqatigiissup immikkoortut akuerineqarnissaat innersuuppaa, imatut tunngavilersuuteqarluni:

”Inissiat oqoqarsimaneramik nalunaarsuuteqarnissaa, piffissami inissiap attartorneqarsinnaasutut inissianik innersuussinermi innersuunneqartup oqoqannginneranut qulakkeerinnissutissatut naammangitsoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Ataatsimiititaliap kissaatiginartissinnaavaa, piffissami attartugassanngortinnerata nalaani inatsisitigut uppernarsaammik tunniussisoqartalernissaa pisussaaffinngussasoq, imaluunniit inissiap oqoqannginneranut allakkatigut uppernarsaasiisoqartalernissaa. Tamannalu atuutissasoq inissiaq nammineq attartorneqassappat imaluunniit atorfik aqutigalugu inissiaq innersuunneqarsimappat.”

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutit suliarineqarnerinut atugassatut INI A/S aamma Iserit A/S oqaaseqartinneqarput.

Inissiaq oqoqarpat, inissiap neqeroorutigineqannginnerani oquit toqqissisimanartumik suliatigullu naammaginartumik qaffasissusilimmik piiarneqarsimanissaannik qulakkeerinissaq inissiaatileqatigiiffinni aallunneqartariaqarpoq. Inissiap piffissami neqeroorutigineqarfigisamini pitsaassusia pingaarnertut tunngavigineqartariaqarpoq, inissiap oqaluttuarisaanera pinnani.

Piffissami inissiap innersuunneqarfimmini oqoqannginneranut inatsisitigut pisussaaffiusumik uppernarsaasiisarnissaq imaluunniit allakkatigut nalunaaruteqartarnissaq

aalajangiunneqassappat, tamanna inissiaatileqatigiiffiit allaffissornermut aningaasartutaasa amerlinerinik kinguneqassasoq naatsorsuutigineqarsinnaavoq, tamatumalu kingunerisaanik inissiat attartortittakkat inissiami attartortittakkami oquk ajornartorsiutigineqanngikkaluartooq siviisunerusumik inoqanngittarnissaat naatsorsuutigineqarsinnaalluni.

Inissiami oqunnik misissuinermit akiusumut inissiap angissusia apequtaasarpoq. Iserit A/S-imit aamma INI A/S-imit oqaatigineqartut malillugit nalunaarusiornermut aningaasartuutit nalunaarusiamut ataatsimut 3.500 koruunit aamma 7.500 koruunit akornanni amerlassuseqartarput. Taakku saniatigut immikkut ilisimasallit, nalunaarusiortussat angalanerinit ineqarnerinullu aningaasartuuteqartoqartussaavoq. Angalanermit ineqarnermullu aningaasartuutit 20.000 koruunit aamma 30.000 koruunit akornanniissinnaapput.

Inissiaq nalinginnaasumik iluarsanneqarsimappat, inuup misissuisussap ajornartorsiorfiusut takusinnaanngilai, aammalu taamungaannaq misissugassanik amerlasuunik tiguisoqartariaqassaaq. Avataaniit sullissisut inissiamut pulaarnerisa saniatigut nalunaaquttap akunneri marlussuit misissueqqissaarnermit nalunaarutillu allanneqarnerinit atorineqartussaapput. Taakku saniatigut agguilluni misissueqqissaarnerup kingorna iluarsaassinernut aningaasartuutit ilassutigineqartussaapput, tamannalu inissiamut nutaamik iluarsanneqarsimasumut naapertuutinngilaq.

Suliffeqarfik inissiat oqoqarnerinik misissuisartooq ataasiinnaavoq. Suliffeqarfik Qaqortumi, Nuummi, Maniitsumi, Sisimiuni aamma Ilulissani immikkoortortaqqarfeqarpoq. Illoqarfinnut najugaqarfinnullu allanut angalasoqarsinnaavoq, tassanilu inissiat misissugassat naammannersut apequtaasarpoq. Taamaattumik inuit aningaasallu isumalluutaasussat, inissiap piffissami attartortitsinissamut innersuunneqarfimmini oqummik eqqugaasimannginneranut inatsisitigut piunarsaataasumik uppersaasiortoqarnissaanik, imaluunniit allakkatigut nalunaaruteqartoqarnissaanik aalajangiisoqassappat isumaginnittussat aqutsisussallu pigineqarnissaat qulakkeerneqartussaavoq.

Ukiumut 2.000-it missaanniittut Namminersorlutik Oqartussat inissiaataannit nuuttarmata, INI A/S-ip inissiami ataatsimi misissueqqissaarnermi misissugassanik tiguisarnermit agguaqatigiissillugu 5.000 koruunit missiliuina tunngavigalugu, Namminersorlutik Oqartussat inissiaqarfii 10 mio. koruunit tikillugit aningaasartuuteqartartussaapput. Taakku saniatigut aamma inissiani, Kommuneqarfik Sermersuumit pigineqartuni, Iserit A/S-imit aqunneqartuni misissugassanik tiguisarnermit aningaasartuutit ilaliunneqassapput.

Aningaasartuutit taakku inissiaqarfinnit akilerneqartartussaapput, taamaalillutillu inissiaqarfinni ataasiakkaani attartortut aningaasaqarnikkut artorsinneqartussaallutik. Tassunga ilassutitut Iserit A/S-imiit ilisimatitsissutigineqarpoq, allaffissornerinnaq eqqarsaatigalugu inissiat neqeroorutigineqarnerisa naqinnerinut aammalu attartortussamik tullermik ujarlernermit piffissamik annertunerusumik atuisoqartartussaasoq. Taamaattumik nalunaarsuinermit piffissaq sivilunerusoq atorneqartalissaaq, taamatullu piffissat inissiat inoqangiffiisa sivilunerulernissaat naatsorsuutigineqartariaqarpoq, tamannalu attartornermit akiliutinik annaasaqarnermik, aammattaaq inissiaqarfiit aningaasaqarnerinut artukkiiisussanik kinguneqartussaavoq.

Ataatsimiititaliamut ilisimatitsissutigineqareersutut Naalackersuisunit Namminersorlutik Oqartussat inissiaataasa iluarsaateqqinnissaat eqqumaffigineqartorujussuuvoq. 2015-imiit 2019 qiteqqullugu 'inissianut qungujulasunut' malitassaq malillugu inissiat 190-it nutarterneqarput. Taakkununga aningaasartuutit katillugit 56,7 mio. koruuniupput, tassalu inissiamut ataatsimut agguaqatigiissillugu 295.000 koruunit atorneqarlutik. Aamma tassunga ilanngullugu ilisimatitsissutigissavara, malitassaq taanna malillugu nutarterinerit 60-it ingerlammata imaluunniit piaartumik neqerooruteqarfigitinneqartussaallutik. Taakkununga missingiutit katillugit 18,5 mio. koruuniupput. Taakku saniatigut 2020-mi suliassat aallartinneqartussat pilersaarusiorneqarput.

Naalackersuisuniit siunnersuuteqartup siunnersuutimini siunertaa isumaqatigisorujussuuarput: pisortat inissiaataanni attartortut inissiap neqeroorutigineqartup peqqinnartuullunilu aserfallatsaaliugaalluarnissaanik qularuteqarsinnaannginnissaa.

Kisiannili uppersaasiisarnissamut siunnersuuteqarnermi anguniagaasup anguneqarnissaanut Naalackersuisut isumaqataanngillat. Misissugassanik tigusilluni sunniuteqarnissaanik qulakkeeriffiunngitsumik uppersaasiortarnissaq inissiaqarfinni aningaasaqarnikkut nanertisimareersuni aningaasartuutinik qaffatsitsingaatsiassaaq.

Tamatununga taarsiullugu siunissami aserfallatsaaliuinissamut ingerlaavartumut pilersaarutaasumullu aningaasanik qulakkeerisoqartarnissaa, taamaalillunilu inissiat pitsaassusiinik qaffaasinnaanissaq aammalu oqummik ajornartorsiuteqarnermik appartitseqqissinnanissaq siunnerfigineqartariaqarpoq.

Matuma siuliani oqaatigineqartut tunngavigalugit siunnersuutit itigartinneqassasut
Naalackersuisunit inassutigineqarpoq.

Taamatut oqaasearlunga Naalackersuisut sinnerlugit immikkoortoq Inatsisartuni kajumittumik
suliassanngorlugu tunniuppara.